

دانشگاه امام صادق علیه السلام

مشخصات کلی، برنامه درسی و
سرفصل دروس دوره دکتری
در رشته:

اقتصاد نفت و گاز

باگرایش‌های:

۱. حقوق و قراردادهای نفت و گاز
۲. بازارها و مالیه نفت و گاز

دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد

مصوب جلسه ۱۹۷ شورای دانشگاه

این برنامه براساس مصوبه جلسه ۶۴۹ مورخ ۱۳۸۶/۷/۷ شورای عالی برنامه ریزی مبنی بر ضرورت ایجاد رشته اقتصاد نفت و گاز در دانشگاه امام صادق علیه السلام و مطابق مواد آیین نامه واگذاری اختیار برنامه ریزی درسی به دانشگاه‌ها توسط شورای دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد تهیه و تنظیم و در جلسه ۱۹۷ شورای دانشگاه به تصویب رسید.

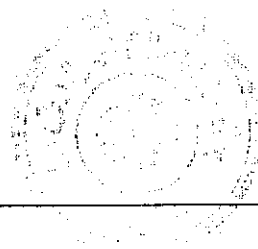
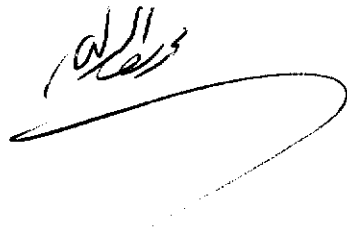

مصوبه شورای دانشگاه امام صادق علیه السلام در خصوص برنامه درسی
رشته اقتصاد نفت و گاز دوره دکتری

برنامه درسی رشته اقتصاد نفت و گاز در دوره دکتری که توسط
هیأت علمی دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد تهیه و تدوین شده بود با
اکثریت آراء به تصویب رسید.
این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است. *
*: هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر به آنکه به تصویب شورای دانشگاه برسد.

رای صادره جلسه ۱۹۷ شورای دانشگاه در مورد برنامه درسی رشته اقتصاد نفت و
گاز در دوره دکتری صحیح است. به واحدهای ذیربط ابلاغ شود.

محمد رضا مهدوی کنی
رئیس دانشگاه امام صادق علیه السلام

شناسنامه رشته

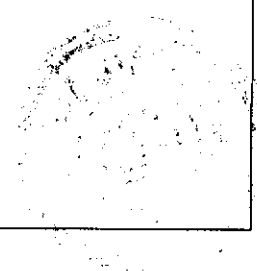
اقتصاد نفت و گاز	عنوان	
دکتر	مقطع	
اقتصاد	دانشکده	محل استقرار اصلی
اقتصاد انرژی / اقتصاد نفت و گاز	گروه	
دانشکده های حقوق	دانشکده	میزبان اول
حقوق انرژی / حقوق نفت و گاز	گروه	
	دانشکده	میزبان دوم
	گروه	

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

مشخصات کلی دوره دکتری اقتصاد نفت و گاز در ۲ گرایش:
(حقوق و قراردادهای نفت و گاز، بازارها و مالیه نفت و گاز)

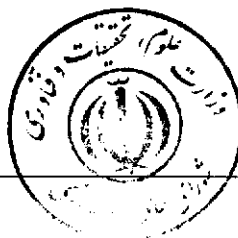

مقدمه:

در چند دهه اخیر مراکز دانشگاهی جهان شاهد پدید آمدن و رشد فراگیر رشته های جدید و با اهمیتی در حوزه علوم انسانی ناظر بر مساله نفت و گاز در ابعاد حقوقی ، اقتصادی و مدیریتی بویژه در مقاطع تکمیلی و عالی بوده اند. این رشته ها که به صورت میان رشته ای و با پیوند موضوعی با رشته های مختلف علوم انسانی تاسیس گشته اند به سرعت گرایش های متعدد تئوریک و کاربردی یافته و گستردگی فراوانی به لحاظ محتوایی داشته اند. اما متأسفانه در کشورهای تولید کننده نفت و گاز استعمار نوین در پی آن بوده که با دریافت امتیازات و قراردادهای یکجانبه منافع خود را از حیث تامین انرژی دنبال کرده و در این راستا بستر مطالعات دانشگاهی و تربیت نیروی انسانی متخصص بومی در این کشورها آنگونه که باید شکل نگرفته است.

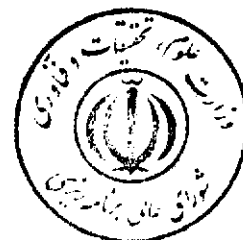
خوشبختانه در ایران اسلامی با نهادینه شدن انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام قدس سره الشریف ، حساسیت و توجه ویژه ایشان به قطع ایادی استکبار و نیل به استقلال را شاهد بوده ایم. حضرت امام خمینی (ره) در گفتار و در عمل با مهارت و درایت، استقلال در تصمیم و عمل و حفظ منافع ملی را جزء استراتژی های اساسی انقلاب اسلامی و یکی از محورهای بازگشت به اسلام ناب محمدی(ص) معرفی نموده اند و این توجه توأم با دوراندیشی حضرت امام باعث شد که جوانان و نیروهای متخصص صنعت نفت پس از انقلاب اسلامی بتوانند بدون اتکاء به نیروهای خارجی این صنعت حیاتی و راهبردی را مدیریت کنند. بدون شک استمرار چنین حرکتی که امام آغازگر آن بوده اند امروزه بدون پشتوانه های کافی علمی و دانشگاهی امکان پذیر نیست.

کمبود نیروهای متخصص و متعهد بومی در وزارت نفت جهت انجام مطالعات تخصصی اقتصادی و حقوقی قراردادها و پروژه های این صنعت، مشکلی است که در طول تاریخ و خصوصاً پس از انقلاب اسلامی پیش روی مسئولان کشور بوده است. بمنظور کاهش این معضل وزارت نفت بارها به صورت موردی با فرستادن نیروها و مدیران خود به خارج از کشور ابعادی از نیازهای مختلف صنعت نفت و گاز را مورد توجه قرار داده است. اما تشکیل یک دوره دکترای تخصصی اقتصادی نفت و گاز با گرایشهای اقتصادی، مالی و حقوقی جهت آموزش تمامی ابعاد حقوقی و اقتصادی قراردادها و بازارهای بین المللی نفت و گاز کاری است که نه تنها در ایران بلکه در سطح کشورهای اوپک جدید است.

اهداف:

- تربیت متخصصان آشنا با مباحث پیشرفته اقتصادی، صنعتی و تجاری نفت و گاز
- تربیت متخصصان آشنا با بازارها و مالیه صنعت نفت و گاز، مبتنی بر استانداردهای بین المللی و برنامه‌ها و محتوای آموزشی کلاسیک
- تربیت متخصصان که با آشنایی عمیق با مسایل اقتصادی، ابعاد حقوقی، قراردادی و مذاکرات در عرصه بین‌المللی نفت و گاز بتوانند تحلیل بازارها و مدیریت و نظارت کارشناسی بر مذاکرات بین‌المللی نفت و گاز را به عهده گیرند.
- تربیت اقتصاددانان آشنا با انواع قراردادهای شناخته شده نفت و گاز و فرایند طراحی، ساختارها و شیوه های مرسوم در تنظیم آنها و همچنین اطلاع مختصر در مورد تفاوت‌های اصولی آنها
- تربیت اقتصاددانان آشنا با مبانی حقوق بین الملل در حوزه نفت و گاز با تاکید بر نمونه پژوهی (Case Study) های کاربردی
- تربیت اقتصاددانان آشنا با ملاحظات حقوقی، مدیریت دعاوی و حل اختلاف در قراردادهای نفت و گاز
- تربیت اقتصاددانان با آشنایی نسبی با مباحث فنی نفت و گاز
- تربیت اقتصاددانان متخصص در اقتصاد نفت و گاز و مسایل مربوط به قیمت گذاری و مدیریت ریسک در بازارهای جهانی نفت، گاز و انرژی، ذخایر جهانی، تولید و مصرف آنها و همچنین تصویر آینده هر یک. از جمله آشنایی عمیق با
 - نقش شرکت های بین المللی (IOCs)، همچنین شرکتهای ملی نفت (NOCs) در بازار نفت و انرژی
 - سایر نقش آفرینان از قبیل: شرکتهای خدماتی، پیمانکاران عمومی و مدیریت، بانکها و موسسات مالی و همچنین شرکتهای بیمه جهت پوشش بیمه تأمین مالی پروژه ها
 - معرفی اجمالی نقش موسسات بین المللی نظیر اوپک، آژانس بین المللی انرژی (IEA)، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، بلوکهای اقتصادی منطقه ای نظیر اکو، نفتا و.... و ضرورت همگرایی آنها
 - جایگاه ایران در جغرافیای انرژی جهان و نقش نفت و گاز در توسعه پایدار کشور و ایجاد اقتصاد غیر وابسته به نفت

○ فناوری و تأثیر اقتصادی و سیاسی آن بر بازار و بهترین انتخابهای
احتمالی تولید کنندگان و مصرف کنندگان

نقش رشته:

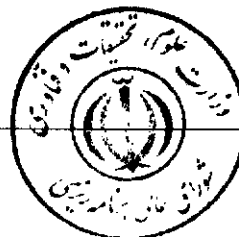
- دانش آموختگان این دوره ضمن اینکه افرادی متعهد به مبانی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران و دارای انگیزه خدمت به کشور می باشند، خواهند توانست:
- با آشنایی با ملاحظات اقتصادی ناظر بر قراردادهای حقوقی، مدیریت دعاوی و حل اختلاف، در قراردادهای نفت و گاز به تحقیق و سیاستگزاری بپردازند.
 - در بازار نفت و انرژی و در میان نقش آفرینانی از قبیل: شرکتهای خدماتی، پیمانکاران عمومی و مدیریت، بانکها و موسسات مالی و همچنین شرکتهای بیمه جهت پوشش بیمه تأمین مالی پروژه ها به فعالیت تحقیقاتی و کارشناسی بپردازند.
 - با آشنایی نسبی با مباحث فنی نفت و گاز ترجمان نیازهای اقتصادی، حقوقی و صنعتی به هریک از تخصصهای موجود در صنایع نفت و گاز باشند.
 - در حوزه مسایل مالی و فاینانس در قراردادهای نفت و گاز، مدیریت و کنترل پروژه های مربوطه و چگونگی جذب سرمایه و فناوری بین المللی و چگونگی بین المللی شدن صنعت نفت کشور، همچنین رژیم های مالی بین شرکتهای ملی نفت و دولتها نقش موثر در کارشناسی و تحلیل علمی ایفا کنند.

ویژگی های رشته:

این رشته به صورت مطالعات میان رشته ای است که به نحوی با درس های حقوق، اقتصاد و مدیریت مالی مربوط به نفت و گاز ارتباط دارد و به صورت جامع جهت آموزش تمامی ابعاد اقتصادی و حقوقی مسائل صنعت نفت و گاز در مقطع دکترا برنامه ریزی شده است. دانشجویان اعم از زن و مرد می تواند در این رشته در صورت واجد شرایط بدون شرکت نمایند.

طول دوره و شکل نظام:

طول دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز چهار سال مشتمل بر سه نیمسال آموزشی و چهار نیمسال پژوهشی است و نظام آموزشی واحدی می باشد که در آن ۱۸ واحد به صورت درس های اصلی و تخصصی در ۳ الی ۴ نیمسال و پایان نامه (۱۸ واحد) نیز در طول دو سال بعد ارائه می شود. درس های این دوره جنبه نظری و پژوهشی داشته و ضرورت دارد به جنبه تجربی و کاربردی توجه شود. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است. هر واحد درسی نظری به مدت ۱۶ ساعت خواهد بود.

واحدهای درسی:

ردیف	عنوان	تعداد واحد	تعداد ساعت
۱	درس‌های پیش نیاز	به تشخیص گروه	-
۲	درس‌های اصلی	۹	۱۴۴
۳	درس‌های تخصصی گرایش حقوق و قراردادهای نفت و گاز	۹	۱۴۴
۴	درس‌های تخصصی گرایش بازاریا و مالیه نفت و گاز	۹	۱۴۴
۵	رساله	۱۸	--
*	جمع	۳۶	۲۸۸

گرایش‌های رشته:

درس‌های تخصصی دوره مدیریت قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز در دو گرایش

- حقوق و قراردادهای نفت و گاز،
- بازاریا و مالیه نفت و گاز

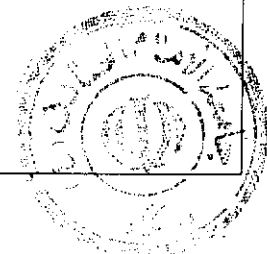
ارائه می‌شود که دانشجویان می‌باید درسهای یکی از دو گرایش را انتخاب کنند. مجموعه درس‌ها و برنامه ۲ گرایش به صورت تفکیک در جدول‌های مربوط ارائه شده است.

شرایط ورود به دوره دکترا:

کلیه مقررات ورود به دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز طبق آئین نامه دوره دکترای مصوب شورای عالی برنامه ریزی می‌باشد. با توجه به فضای میان رشته‌ای و مهارتی این دوره، داوطلبان اعم از زن و مرد علاوه بر دارا بودن شرایط عمومی دوره‌های دکترا، لازم است حداقل دانش و توانایی فردی در این حوزه را نیز داشته باشند.

مواد و ضرائب آزمون ورودی

ردیف	عنوان درس	ضریب
۱	اقتصاد خرد میانه	۳
۲	اقتصاد کلان میانه	۳
۳	آمار و ریاضیات	۳
۴	حقوق بین‌الملل	۲
۵	زبان تخصصی	۲

کاربردهای اختصاصی رشته در جامعه:

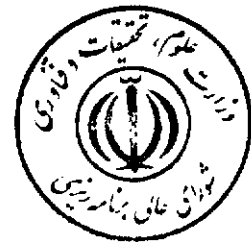
نگرش صحیح و علمی نسبت به مسئله نفت و گاز با توجه به موقعیت راهبردی و ژئوپلیتیک مساله انرژی در دنیا و نقش کشور ما در بازارهای جهانی نفت و گاز برای استفاده صحیح از این منابع خدادادی و توسعه رشد کشور ضروری می باشد. دانش آموختگان این رشته می توانند در زمینه های ذیل به صورت: عضو هیات علمی، کارشناس اقتصادی قراردادها، تحلیل گر، کارشناس ارشد اجرایی، مشاور و یا سیاست گذار موثر باشند:

کمیسیون های مجلس/وزارت نفت / دانشگاهها و مراکز آموزش عالی / پژوهشکده ها / خدمات مشاوره ای حقوقی و مالی در پروژه های نفت و گاز/ شرکت ملی نفت / شرکت ملی گاز/ دیوان محاسبات/ شورای اقتصاد/ شوراها و کمیسیونهای ذیربط در دولت / سازمانها و شرکتهای غیردولتی /جراید / برنامه و بودجه / در کلیه سطوح آموزش و پژوهش کشور/ سازمان بازرسی کل کشور/ کلیه شرکتهای تابعه وزارت نفت و ...

فصل دوم

جدول درس‌ها

الف) جدول درس‌های پیش‌نیاز دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

درس‌های پیش‌نیاز			
ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت
۱	روش‌های کمی پیشرفته در اقتصاد	۳	۴۸
۲	اقتصاد خرد میانه	۳	۴۸
۳	اقتصاد کلان میانه	۳	۴۸
۴	ابعاد فنی صنعت نفت و گاز	۳	۴۸
۵	قواعد فقهیه	۳	۴۸
۶	فقه نفت و گاز	۳	۴۸
۷	مشتقات و مدیریت ریسک در بازارهای نفت و گاز	۳	۴۸
۸	مدل سازی و شبیه سازی در اقتصاد نفت و گاز	۳	۴۸
۹	مدیریت پروژه های نفت و گاز	۳	۴۸
۱۰	قواعد عمومی قراردادها	۳	۴۸
۱۱	بانکداری بین المللی	۳	۴۸

■ بر اساس تبصره ۲ ماده ۵ آیین‌نامه دکترای وزارت علوم، دانشجویان حسب نظر گروه علمی و کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌باید دروس پیش‌نیازی را که برای ایشان تعیین می‌گردد بگذرانند.

ب- جدول درس‌های اصلی دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۴۸	۴۸	۳	اقتصاد خرد پیشرفته	۱
		۴۸	۴۸	۳	اقتصاد کلان پیشرفته	۲
		۴۸	۴۸	۳	اقتصاد پیشرفته نفت و گاز	۳
		۳۲	۳۲	---	کارگاه پژوهشی دکترای	۴
		۱۴۴	۱۴۴	۹	جمع	

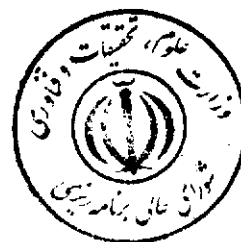
ج) جدول درس‌های تخصصی (گرایش‌ها) دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

گرایش «حقوق و قراردادهای نفت و گاز»

پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۴۸	۴۸	۳	حقوق بین الملل نفت و گاز	۱
		۴۸	۴۸	۳	حقوق قراردادهای پیشرفته نفت و گاز	۲
		۴۸	۴۸	۳	خصوصی سازی و مقررات در صنایع نفت و گاز	۳
		۳۲	۳۲	---	کارگاه پژوهشی دکترا	۴
		۱۷۶	۱۷۶	۹	جمع	

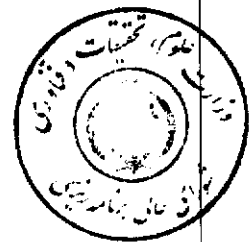
گرایش «بازارها و مالیه نفت و گاز»

پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۴۸	۴۸	۳	بانکداری و بیمه در نفت و گاز	۱
		۴۸	۴۸	۳	قیمت گذاری نفت و گاز	۲
		۴۸	۴۸	۳	سیاستهای تجاری و بازارهای بین المللی نفت و گاز	۳
		۳۲	۳۲	--	کارگاه پژوهشی دکترا	۴
		۱۷۶	۱۷۶	۹	جمع	

فصل سوم

سرفصل درس‌ها

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: اقتصاد خرد پیشرفته

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

نظریه اقتصاد خرد معمولاً با معرفی و توضیح پیرامون رفتار افراد و بنگاه‌ها شروع شده و به بیان یک نظریه کلی اقتصادی می‌انجامد. اقتصاد خرد به دنبال این است که رفتار هر قسمت از اقتصاد را با توجه به نفع شخصی آن بخش توضیح دهد. موضوع‌های مهم اقتصاد خرد عبارتند از: مصرف‌کننده، تولیدکننده، بازار، نااطمینانی، اثرات خارجی و کالاهای عمومی.

سرفصل‌ها:

- رویکرد اقتصادی
- مبانی نظریه مصرف‌کننده
- رویکرد سنتی به نظریه مصرف‌کننده
- موضوعات مختلف درباره مصرف‌کننده
- تقاضای کل
- نظریه تولیدکننده
- انتخاب در شرایط نااطمینانی
- نظریه بازیها
- تعادل و شکست بازار
- بازار رقابتی و بازار شبه رقابتی
- اثرات خارجی و کالاهای عمومی
- انحصار در عرضه
- نظریه اطلاعات
- تعادل عمومی
- اقتصاد رفاه

منابع درسی:

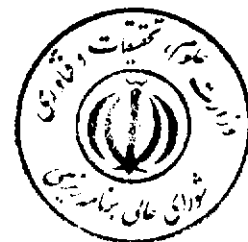
Mas-Colell, Whinston, and Green "Microeconomic Theory

Drew Fudenberg and Jean Tirole, *Game Theory*, The MIT Press, ۱۹۹۱

Geoffrey A. Jehle, *Advanced Microeconomic Theory*, Prentice Hall, ۱۹۹۱

David M. Kreps, *A Course in Microeconomic Theory*, Princeton University Press, ۱۹۹۰

Hall R. Varian, *Microeconomic Analysis*, W.W. Norton and Company, ۳rd edition ۱۹۹۲.

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: اقتصاد کلان پیشرفته

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

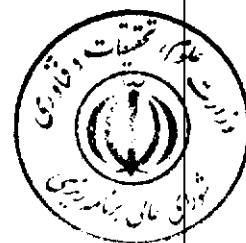
پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

این درس به دانشجویان کمک خواهد کرد تا مشکلات عمومی اقتصاد را بررسی نمایند. موضوعات خاصی که در این درس بیان خواهد شد عبارتند از: مدل‌های رشد، مدل‌های همپوشان، نظریه چرخه حقیقی تجاری، تعدیل ناقص اسمی، مصرف، سرمایه‌گذاری، سیاست‌های مالی و تورمی و بیکاری.

سرفصل‌ها:

- مقدمه
- مدل رشد جدید سولو
- افق بیکران و نسل‌های مدل‌های همپوشان
 - مدل رمزی - کاس - کوپمنز
 - مدل الماس
- نظریه‌های جدید رشد (مدل‌های تحقیق و توسعه، سرمایه انسانی)
- نظریه چرخه حقیقی تجاری
- نظریه سنتی کینز در مورد نوسانات
- اقتصاد نیو کینزی
- مبانی اقتصاد خرد تعدیل ناقص اسمی
 - مدل اطلاعات نامتقارن لوکاس
 - تعدیل قیمت اشتاگر
 - مصرف
 - سرمایه‌گذاری
 - سیاست‌های مالی و تورمی
 - بیکاری

منابع درسی:

Romer, D. "**Advanced Macroeconomics**" (۲۰۰۲)

Blanchard, O., J., and S. Fischer "Lectures on Macroeconomics, (۱۹۸۹)

Sargent, T., J., "Dynamic Macroeconomic Theory" (۱۹۸۷)

Ljungqvist, and T., J., Sargent " Recursive Macroeconomic Theory" (۲۰۰۰)

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: اقتصاد پیشرفته نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

هدف این درس بیان اصول کلی اقتصاد نفت و گاز با تاکید بر بازار، قیمت گذاری و سیاستهای صرفه‌جویی و همچنین بیان نقش دولت‌ها و بازیگرهای سطح کلان نفت و گاز است.

سرفصل‌ها:

- اثرات نفت و گاز بر کلان اقتصاد
- مدیریت و پیش‌بینی تقاضای نفت و گاز
- تحلیل تقاضاهای نفت و گاز در کشورهای در حال توسعه
- صیانت از منابع نفت و گاز (تولید - مصرف)
- مدلسازی مسائل نفت و گاز (مدلسازی عرضه، مدلسازی تقاضا)
- محدودیتهای عرضه نفت و گاز
- سیاستهای ناظر بر تخصیص منابع نفت و گاز در افق بلند مدت
- بازارهای داخلی و بین‌المللی نفت و گاز و قیمت‌گذاری آن
- بازیگرهای اصلی در نفت و گاز: شرکت‌های بین‌المللی، شرکت‌های ملی نفت و OPEC
- کالبد شکافی بحرانهای نفتی و تاثیر آن بر اقتصاد بین‌المللی

منابع درسی:

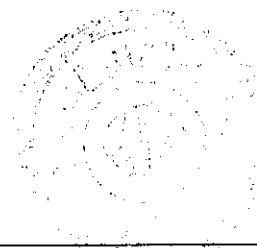
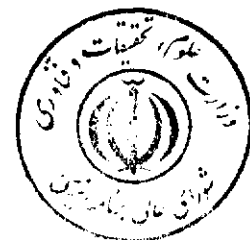
۱. Paul Stevens, The Economics of Energy, (۲۰۰۰) مقالات مختلف

۲. Daniel Johnston

- **“International Petroleum Fiscal Systems and Production Sharing Contracts”** PennWell (۱۹۹۴),
- **“International Petroleum Fiscal Systems Analysis” Database** (۲۰۰۱) PennWell
- **“Maximum Efficient Production Rate”** (۲۰۰۲) University of Dundee (With David Johnston)
- **“Economic Modeling and Risk Analysis Handbook”** (۲۰۰۲) U. of Dundee
- **“International Exploration Economics, Risk and Contract Analysis”** PennWell (۲۰۰۳)

۳. David Roe, LNG Trade: A Review of Markets, Projects and Issues in the Changing World of LNG (SMi Publishing Ltd, London ۲۰۰۱);
۴. Manouchehr Takin, Understanding Iran's economy and its oil and gas industries, Published January ۲۰۰۲
۵. Miller, Roger LeRoy, The Economics of Energy: What Went Wrong (New York, N.Y.: William Morrow & Co., Inc., ۱۹۷۴).

درس‌های انتخابی گرایشها

گرایش حقوق و قراردادهای نفت و گاز

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: حقوق بین الملل نفت و گاز

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۳

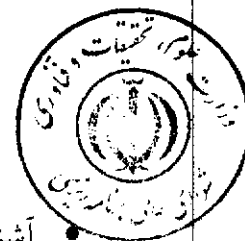
پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

در این درس مبانی کلی حقوق بین‌الملل نفت و گاز بیان می‌شود که شامل روابط بخش‌های مرتبط در نفت و گاز و مقررات دولتی است. همچنین دانشجویان با اصطلاحات حقوقی مورد استفاده در نفت و گاز و پیش‌نویس قراردادهای نفت و گاز و اصول کلی حاکم بر این قراردادها آشنا خواهند شد.

سرفصل‌ها:

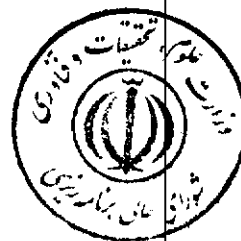
- آشنایی با قواعد عمومی ناظر بر حقوق تعهدات تطبیقی و موارد ایجاد مسولیت مدنی و قراردادی
- آشنایی با ساختار، قوانین و مقررات حاکم بر صنعت نفت و گاز در عرصه داخلی
 - مقررات حاکم بر توسعه میدین نفت و گاز
 - مقررات حاکم بر وزارت نفت
 - رابطه وزارت نفت و شرکتهای تابعه
 - اساسنامه شرکت نفت
 - آیین نامه معاملات شرکت نفت
- آشنایی با ساختار، قوانین و مقررات حاکم بر صنعت نفت و گاز در عرصه بین‌المللی
 - تجارت جهانی نفت و گاز
 - مسایل حقوقی سرمایه گذاری خارجی در نفت و گاز
 - قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی

- حمایتها و تشویق های مقرر در معاهدات ایران با کشورهای خارجی
- حمایتها و تشویق های مقرر در معاهدات و اسناد بین المللی ایران
- بررسی کفایت حمایتهای عمومی از سرمایه گذاری های خارجی
- نقش قوانین و مقررات ملی در روند بین المللی سازی تبادل انرژی
- تعارض قوانین در قراردادهای نفت و گاز و قوانین و کنوانسیونهای بین المللی ناظر بر آن

● آشنایی با مقررات حاکم بر معاملات دولتی از جمله

- آیین نامه معاملات دولتی
- مقررات قانون محاسبات
- تشریفات انجام معاملات دولتی
- اخذ مجوزات لازم جهت انجام معاملات دولتی
- محتوای اجباری قراردادهای داخلی و بین المللی
- آیین نامه معاملات موسسات و شرکتهای دولتی خاص
- آشنایی با مقررات دولتی حاکم بر صنعت نفت و گاز در زمینه های
 - مالیاتی
 - حق بیمه تامین اجتماعی
 - عوارض گمرکی
 - تجمیع عوارض
 - عوارض شهرداری
 - کسور قانونی ناظر بر قراردادهای انرژی

منابع درسی:

- Barrows, Gordon H., *Trends in petroleum E & P contracts worldwide*, ۱۰ Oil & Gas L & Tax'n Rev ۱۷۱-۱۸۲ (۱۹۹۲).
- Eugene O. Kuntz, *Treatise on the Law of Oil and Gas: Including Forms, Statutes, and Regulations* (Supp. ۲۰۰۶).
- Linda M. Nichols, *Understanding the basics of international contracts*, ۴۷ Oil Gas & Energy Q ۵۳۷-۵۴۱ (۱۹۹۹).
- Andrew B. Derman, *Model Form International Operating Agreement: An Analysis and Interpretation of the ۱۹۹۵ Form* (۱۹۹۷).
- Bernard Taverne, *An Introduction to the Regulation of the Petroleum Industry: Laws, Contracts, and Conventions* (۱۹۹۴).

- Earl A. Brown, *The Law of Oil and Gas Leases*, 2d ed. (loose-leaf) (Supp. 2006).
- Ernest E Smith, John S Dzienkowski, Owen L Anderson, Gary B Conine, John S Lowe, *International Petroleum Transactions*, Bruce M Kramer Rocky Mountain Mineral Law Foundation, Denver USA, 2000,
- Eugene O. Kuntz, *Treatise on the Law of Oil and Gas: Including Forms, Statutes, and Regulations* (Supp. 2006).
- Hossein Esmaeili Dartmouth Publishing Company, *The Legal Regime of Offshore Oil Rigs in International Law*, England November 2001, Hard Back, 220 pages, £70.
- Jay Martin and Mark Anshan, *Alternative Dispute Resolution for Oil and Gas Practitioners*, ABA Publishing
- Jeanmarie Tade, *Drafting Indemnity Provisions in Oil and Gas Contracts: Analysis and Application of Texas and Louisiana Statutes and Case Law*, 2d ed. (1994).
- John S. Lowe, *Oil and Gas Law in a Nutshell*, 4th ed. (2003).
- Martin & Kramer, *Oil and Gas Law*, 2nd ed. (Abridged edition) (2004).
- State Bar of Texas, *Advanced Oil, Gas, & Energy Resources Law Course* (2000). 2000.
- Noah S. Baer, *Oil and Gas Transactions* [BNA Tax Mgmt. Portfolio No. 700] (2002, Supp. Apr. 2006).
- Richard J. Fink, ed., *The Natural Resources Law Manual* (ABA 1990).

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: حقوق قراردادهای پیشرفته نفت و گاز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

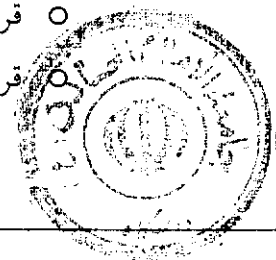
اهداف درس:

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با قراردادهای پایین دستی نفت و گاز از قبیل: قراردادهای ساخت و راه اندازی پالایشگاه‌ها، احداث خطوط انتقال نفت و گاز، احداث بنادر صادرات و تخلیه نفت و گاز و ... است.

آشنایی با ابعاد حقوقی قراردادهای ناظر بر اکتشاف، توسعه و بهره برداری از میادین نفت و گاز از قبیل قراردادهای مشارکت در تولید، بیع متقابل، مشارکت در سرمایه گذاری، اعطای امتیاز و ... است.

سرفصل‌ها:

- قواعد عمومی حاکم بر حقوق قراردادها
 - مقررات حاکم بر تشکیل عقد
 - شرایط اساسی صحت معاملات
 - سقوط تعهدات
- گونه شناسی انواع قراردادها
- مقدمات قراردادی (فرایند واگذاری و انعقاد قرارداد، مستند سازی اسناد و مدارک)
- آشنایی با قراردادهای پایین دستی نفت و گاز از قبیل
 - قراردادهای ساخت و راه اندازی پالایشگاه‌ها
 - قراردادهای احداث خطوط انتقال نفت و گاز
 - قراردادهای احداث بنادر صادرات و تخلیه نفت و گاز
 - قراردادهای احداث تاسیسات شیرین سازی و مایع سازی گاز
 - قراردادهای زنجیره ای LNG
 - قراردادهای LPG
 - قراردادهای CNG

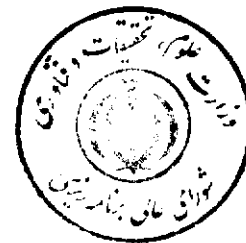

- نمونه پژوهی چند قرارداد مربوط به صنایع نفت و گاز ایران
- کارگاه تهیه متون قراردادی (Drafting)
- قراردادهای مشارکت در تولید
- قراردادهای بیع متقابل
- قراردادهای مشارکت در سرمایه گذاری
- قراردادهای اعطای امتیاز
- قراردادهای خرید خدمت
- قراردادهای پیمانکاری مهندسی ، تامین کالا و ساخت EPS
- قراردادهای ساخت ، بهره برداری و تولید BOT
- قراردادهای اکتشاف و توسعه
- قراردادهای مربوط به بهره برداری بهینه از مخازن مشترک (unitization)
- قراردادهای مشارکت در در پیشنهاد اخذ پروژه (joint bidding)
- قراردادهای حمایتی (Support Agreements)
- قراردادهای دسته دوم (Form out Agreements)
- قراردادهای حفاری (drilling contracts)
- قراردادهای اداره مشترک میادین (Joint operating agreements)
- قراردادهای همکاری فنی (The technical assistance agreements)
- قراردادهای حمل و نقل گاز
- قراردادهای فروش گاز
- قراردادهای تملک در صنعت نفت و گاز (acquisition)
- قراردادهای تامین مالی در صنعت نفت و گاز
- قراردادهای تجاری واحدهای تولیدی متحرک در صنعت نفت و گاز
- قراردادهای ناظر بر جمع آوری تجهیزات در صنعت نفت و گاز (Abandonment)
- نمونه پژوهی چند قرارداد مربوط به صنایع نفت و گاز ایران

منابع درسی:

- *Middle East Basic Oil Laws and Concession Contracts, Original Texts*, (۱۹۵۹--).
- Anne O'Hara, *A Practical Guide to Gas Contracting* (PennWell Books ۱۹۹۹).
- Blanche Sas, *Legal and contractual issues relating to interstate gas pipelines in emerging nations*, ۲۰۰۲ Int'l Energy L & Tax'n Rev ۷۰-۸۱ (No. ۴, ۲۰۰۲).
- Derman, Andrew B., *Primer on oil and gas host government contracts*, ۴۲ Landman ۱۵(۱۳) (Sept/Oct ۱۹۹۷).
- John S. Lowe, *New generation of gas contracts*, ۸ Corp Couns Rev ۱-۱۳ (May ۱۹۸۹).
- Barrows, Gordon H., *Trends in petroleum E & P contracts worldwide*, ۱۰ Oil & Gas L & Tax'n Rev ۱۷۱-۱۸۲ (۱۹۹۲).
- Bassindale, John, *Demurrage in oil trading contracts*, ۱۱ Oil & Gas L & Tax'n Rev ۱۴۳-۱۴۹ (۱۹۹۳).
- Brent D. Kinney, *Petroleum laws and model contract terms: production sharing in China*, ۱۲ Oil & Gas L & Tax'n Rev ۲۳۱-۲۳۹ (۱۹۹۴).
- Chijioke E. Emole, *Recent legislative developments in production sharing contracts in Nigeria*, ۲ Int'l Energy L & Tax'n Rev ۷۲-۷۴ (February ۲۰۰۰).
- Daniel Johnston, *Current developments in production sharing contracts and international concerns: retrospective government take - not a perfect statistic*, ۲۱ Petroleum Acct & Fin Mgmt J ۱۰۱-۱۰۸ (۲۰۰۲).
- Derman, Andrew B., *Primer on oil and gas host government contracts*, ۴۲ Landman ۱۵(۱۳) (Sept/Oct ۱۹۹۷).
- Ernest E. Smith, *From concessions to service contracts*, ۲۷ Tulsa L J ۴۹۳-۵۲۴ (۱۹۹۲).
- Lawrence Atsegbua, *Acquisition of oil rights under contractual joint ventures in Nigeria*, ۳۷ J African L ۱۰-۲۹ (۱۹۹۳).
- Linda M. Nichols, *Understanding the basics of international contracts*, ۴۷ Oil Gas & Energy Q ۵۳۷-۵۴۱ (۱۹۹۹).
- Lynn M. Luker, Jeanette H. Quay, *Transferring risk by contractual indemnity: a view from oil and Energy*, ۱۵ Def Couns J ۳۷۱ (July ۱۹۹۸).
- Martin, A. Timothy, *Model contracts: a survey of the global petroleum industry*, ۲۲ J Energy & Nat Resources L ۲۸۱-۳۳۹ (۲۰۰۴).
- Martyin A. Frey, Terry H. Bitting, Phyllis Hurley Frey, *"Introduction to the Law of Contract"*, ۳rd Edition, West Legal Studies, Thomson Learning, ۲۰۰۰

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: خصوصی سازی و مقررات در صنایع نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلیه درس های پیش نیاز رشته

اهداف درس:

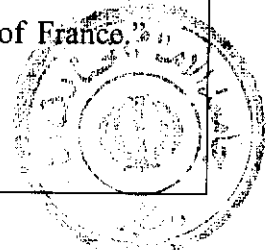
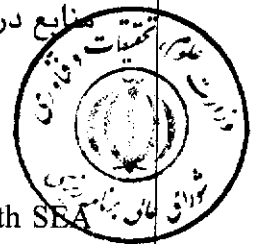
هدف از این درس تجزیه و تحلیل و بررسی چگونگی سیاست های مقررات زدایی و مقررات گزایی در صنایع نفت و گاز است.

سرفصل ها:

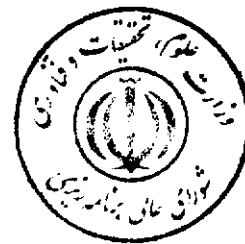
- مقدمه ای بر فرضیات خصوصی سازی و مقررات زدایی در صنایع نفت و گاز
- ابعاد تاریخی ملی سازی و خصوصی سازی در سازمان اوپک و کشورهای در حال توسعه تولیدکننده نفت و گاز
- چارچوب های قانونی و حقوقی خصوصی سازی و ملی گزایی در سال های اخیر
- جنبه های اقتصادی و سیاسی ملی سازی و خصوصی سازی در نفت و گاز
- مقایسه تحلیلی سیستم های مالی و حقوقی تحت رژیم های گوناگون دولتی و خصوصی در صنایع نفت و گاز
- نقاط عطف مهم در تکامل و شکل گیری ابعاد اقتصادی و قانونی نفت و گاز
- جنبه ها و تعاریف مختلف و متفاوت در تجارت و معاملات نفت و گاز در شرایط جهانی شدن اقتصاد

منابع درسی:

- Daniel Yergin, The Prize: The Epic Quest for Oil, Money and Power
- Van Meurs and associates Ltd., World Fiscal system for Oil, Calgary
- Van Meurs and associates Ltd., World Fiscal system for Gas, Calgary
- Cameron P., Property Rights and Sovereign Rights: The Gas of North SEA Oil
- Cameron P., Competition in Energy Markets: Law and Regulations in the European Union, Oxford University Press
- Redgwell C., Privatization and Environmental regulation: Some General Observations, ۱۹۹۷
- Benoit. ۲۰۰۳. "The need for regulation of gas storage: the case of Franco," Energy Policy ۳۱(۲): ۱۶۷-۱۷۴.

- Helms, Robert B., Natural Gas Regulation (Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, ۱۹۷۴).
- MacAvoy, Paul W. (ed.), Federal Energy Administration Regulation (Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, ۱۹۷۷).
- Mead, Walter J., Energy and the Environment: Conflict in Public Policy (Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, ۱۹۷۸).
- Bernard Taverne, An Introduction to the Regulation of the Petroleum Industry: Laws, Contracts, and Conventions (۱۹۹۴).
- Federal Energy Regulatory Commission, *Federal Energy Guidelines: Statutes & Regulations* (loose-leaf service).
-

گرایش بازارها و مالیه نفت و گاز

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: بانکداری و بیمه در صنعت نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

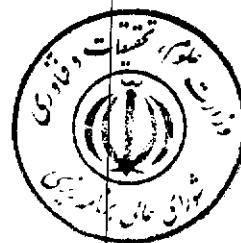
پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

قادر ساختن دانشجویان به یادگیری ماژول‌هایی در زمینه‌های پیشرفته بانکداری و بیمه در صنعت نفت و گاز

سرفصل‌ها:

- اصول بانکداری و بیمه
- سیر تکاملی استانداردهای پرداختهای بین‌المللی
- عوامل اصلی موثر بر نرخ ارز
- منابع و مصارف ارزهای خارجی و تراز پرداختها
- بازار نقد ارزهای خارجی
- نرخهای متقاطع ارزهای خارجی
- ابزارهای پولی قابل مبادله و غیر قابل مبادله
- ترمها و ریسکهای بازرگانی بین‌المللی
- اعتبارات اسنادی در صادرات؛ واردات و مبادلات بین‌المللی
- ضمانت بانکی
- مسائل بازارهای ثانویه پولی (آتی‌ها، سلف)
- اصول مربوط به اسناد قابل مذاکره
- فرآیند مدیریت ریسک
- استفاده از ابزار مدیریت ریسک
- قراردادهای بیمه
- بیمه مخاطرات مربوط به فرآورده‌های نفتی
- بیمه مخاطرات جغرافیایی

- بیمه مخاطرات سیاسی
- بیمه مخاطرات فنی
- بیمه اداره و بهره‌برداری از میدان
- تدوین و مستندسازی راهبردها
- بیمه‌گذاری بانک‌ها و پروژه‌ها در بازارهای نوظهور
- فرآورده‌ها، قراردادهای و مشتقات و موانع مربوطه و چگونگی بیمه‌گذاری آنها
- مدیریت مخاطره سیاسی در ساختارهای انرژی نفت و گاز

منابع درسی:

- Risk Management in Banks April, ۲۰۰۲. Author(s): K Seethapathi
- Banking Strategy – (First Edition) – By K Nageswara Rao, ۲۰۰۲
- Insurance and Legal Issues in the Oil Industry (International Energy and Resources Law and Policy)
David Peng, ۱۹۹۳
- Industry risk report oil & gas services. Matthew Brodsky, Publication: Risk & Insurance (Magazine/Journal), September ۱۵, ۲۰۰۶
- Compulsory Insurance and Compensation for Bunker Oil Pollution Damage (Hamburg Studies on Maritime Affairs), Ling Zhu, ۲۰۰۶
- Insurance Law: Doctrines And Principles, John Lowry and Philip Rawlings, ۲۰۰۵
- Oil: Study of pollution insurance liability laws, Maxine Lipeles, ۱۹۷۷
- International banking, I.R.I Central Bank, nadali, ۲۰۰۴

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: قیمت گذاری نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

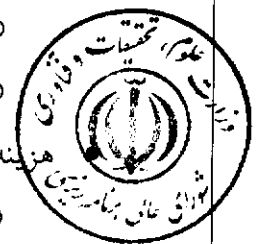
پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

تشریح تخصیص موثر منابع و قیمت گذاری در بخش نفت و گاز

سرفصل‌ها:

- تراز انرژی
 - مقدمه
 - تراز انرژی در ایران
 - قیمت‌های انرژی در ایران
- تقاضای انرژی
 - بازار انرژی
 - مدل‌های انتخاب مصرف
 - مدل‌های تولید
- خط مشی قیمت گذاری برای تخصیص موثر منابع
 - مدل بنگاه‌های دولتی
 - قیمت گذاری بر اساس هزینه نهایی
 - قیمت گذاری در بخش دولتی (Second-best Pricing)
 - هزینه‌های نهایی
 - هزینه نهایی کوتاه مدت و بلند مدت
 - تعیین ارزش سرمایه‌های خدادادی
 - تنزیل دادن (Discounting) در تحلیل هزینه نهایی
- قیمت مصارف گاز
 - قیمت زمان استفاده (Time of Use)
 - طراحی قیمت‌های زمان استفاده برای مصارف شهری

- تعرفه عرضه حجیم
- تعرفه در بخش توزیع
- قیمت نفت
 - هزینه نهایی و قیمت نفت در بازار بین‌المللی
 - قیمت‌های نفت در بازار جهانی
 - اقتصاد منابع فناپذیر
- مدل‌های پیش‌بینی قیمت‌های نفت و گاز
- بازیگران عمده بازارهای نفت و گاز
- تحلیل اقتصادی نوسانات قیمتی در بازارهای نفت و گاز

منابع درسی:

- Philip Barnes, Indonesia: The Political Economy of Oil, Oxford, Oxford University Press, ۱۹۹۵
- Bahgat, G. (۱۹۹۸). The Persian Gulf at the Millenium: Essays in Politics, Economy, Security, and Religion. - book reviews, Arab Studies Quarterly
- Thomas T. Nagle, John Hogan , The Strategy and Tactics of Pricing: A Guide to Growing More Profitably (۴th Edition)
- Morris Engelson, Pricing Strategy: An Interdisciplinary Approach
- Sheldon Natenberg, Option Volatility & Pricing: Advanced Trading Strategies and Techniques
- Heywood W Fleisis, The effect of OPEC oil pricing on output, prices, and exchange rates in the United States and other industrial countries (A CBO study)
- Middle East Crude Oil Pricing.: An article from: APS Review Oil Market Trends , ۲۰۰۴
- Oil Products Pricing and Refining Profitability.: An article from: APS Review Oil Market Trends , ۲۰۰۱
- Richard Chadbourn Weisberg, The politics of crude oil pricing in the Middle East, ۱۹۷۰-۱۹۷۵: A study in international bargaining (Research series - Institute of International Studies, University of California ; no. ۳۱)
- SAUDI ARABIA - Export Pricing & Marketing.: An article from: APS Review Oil Market Trends
- Taki Rifai, Pricing of Crude Oil (Praeger special studies in international economics and development)

دوره دکترای اقتصاد نفت و گاز

عنوان درس: سیاست‌های تجاری و بازارهای بین‌المللی نفت و گاز

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: کلیه درس‌های پیش‌نیاز رشته

اهداف درس:

- آشنائی با ساختار بازارهای نفت و گاز
- آشنائی با قراردادهای تک‌محموله و قرارداد های بلند مدت و نفت خام‌های شاخص و مسائل مربوط به آنها
- آشنائی با بازارهای بورس نفت و مکانیزم فعالیت آنها
- آشنائی با بازارها و معاملات گاز طبیعی و قراردادهای گاز
- آشنائی با ابعاد حقوقی قراردادهای نفت و گاز

سرفصل‌ها:

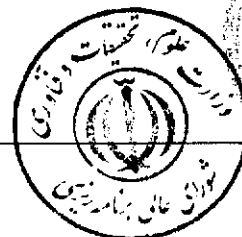
- کلیات و مفاهیم اساسی در بازارهای نفت و گاز
- شناخت بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای نفت و گاز
- اصول معاملات و حمل و نقل گاز چه به روش خط لوله و چه به روش مایع‌سازی
- شناخت نحوه قیمت‌گذاری نفت و گاز در قراردادهای مربوطه و شاخص‌های قیمت

گذاری

- شناخت بازارهای بورس و آتی‌های نفت و گاز و کلیه مسائل مربوط به آنها
- شناخت نفت خام‌های شاخص و مسائل مربوط به آنها
- شناخت ارتباط‌ها، تفاوت‌ها و تاثیر و تاثرات میان بازارهای نفت و گاز
- شناخت ساختار قراردادهای نفت و گاز و چارچوب‌های مالی مربوطه

منابع درسی:

- Bosselman, Rossi and Weaver's, *Energy Law and Policy: Cases and Materials* (Foundation Press, ۲۰۰۰)
- James P. Dorian. "Energy Policy ۳۰(۱۵): ۱۳۶۳-۱۳۶۴.

- Jeffrey S. Thomas & Michael A. Meyer, *The New Rules of Global Trade: A Guide to the World Trade Organization*. Scarborough, Ont.: Carswell, ۱۹۹۷.
- Mitchell, Edward J., U. S. Energy Policy: A Primer (Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, ۱۹۷۴).
- Valerie Marcel, John V. Mitchell (۲۰۰۶), *Oil Titans: National Oil Companies*
- Bernard Mommer, *Global Oil and the Nation State*, oxford University Press ۲۰۰۲
- David Roe, *LNG Trade: A Review of Markets, Projects and Issues in the Changing World of LNG* (SMi Publishing Ltd, London ۲۰۰۱);
- Ernest E Smith, John S Dzienkowski, Owen L Anderson, Gary B Conine, John S Lowe, *International Petroleum Transactions*, Bruce M Kramer Rocky Mountain Mineral Law Foundation, Denver USA, ۲۰۰۰
- Noah S. Baer, *Oil and Gas Transactions* [BNA Tax Mgmt. Portfolio No. ۶۰۵] (۲۰۰۲, Supp. Apr. ۲۰۰۶).

